યઝદાં.

ધી પારસી એમેચ્યુઅર કલબ માટે

મી० નરીમાનની કલમથી લખાયેલા.

લખ્યા લેખ

નામના નાટકમા ગવાયેલા ગાયણો

છપાવી પ્રગટ કરનાર

— માલેક —

(ધી પારસી એમેચ્યુઅર કલબ)

કીંમત આના બે.

મુંબઈ તા० ૧૬ મી ડિસેમ્બર ૧૯૦૯

જગદીશ્વર પ્રેસ, મુંબઈ.

નયુ બોંબે ઇસલામી

હોટેલ.

મુરબ્બી જરા નજર તો નાખી જુઓ.

રૂસી=ડીવર પીલાં હવે તો હું લંડન અને પેરીસમા ઇંગ્લીશ ખાણા ખાઇ ખાઇને કંટાળો ગયો—માટે ચાલ, કોરનર આંટરોડપરના નયુ બોમ્બે ઇસલામી હોટલમાં ઓરડર આપયે.

આવો સાહેબ કયાનો ઓરડર છે ખંભાલા હીલનો

એક રૂપીઆમાં દશ વાણો.

કોઇબી વાણી ચરબીમા નહી સોજા ઘીમા પકાવેલુ ભોણું મુગલાઇ સવા દીશટ ખાણું— દાઇફીશ વળી કેશરીયા મરઘી સાથે ફાયદો કંઇજ માગતા નથી—ખાઓ અને દીલખુશ કરો.

ખાવાનુ તો ઘણું મળે છે પણ સફાઇ સુઘડાઇ તાજા માલમસલાનું પકવાન લોહી વધારે છે. નહી કે રાતના ખાધા પછી ડાકટરને બોલાવવો પડે તેની સંભાળની વધારે જરૂર છે.

નયુ બોમ્બે ઇસલામી હોટેલ—સફાઇસુઘડાઇમાં પેહેલા નબરનુ છે. ના૦ ૩૪૭, કોરનર ઓફ આંટરોડ આરબ ગલીને નાકે.

ચઝદાં

નાટક પાત્ર.

અંક પેહલો.

મહેલલાશાહ શેઠ... .. નવસારીનો શેઠીઓ

બમન.. . . . . તેનો એક દીકરો

કયાસજી દમન્યો.. . . . ઘરનો કારભારી

માણેક... .... .બીખાદાર નામના ગરીબ અ-ધ્યારૂની છોકરી બમનની ફુપી માહેરદાર

કાથરીઓ.... . ... ઘરનો દુબશે નોકર

પેસુભાઇ વકીલ.... . .... . એક ગાયકવાડી વકીલ

સ્થલ નવસારી.

મહેરવાન બાગ.

૨૫ મી એપ્રીલ—૧૮૮૫.

અંક પહેલા અને બીજા વચ્ચે ૨૩ વરસનો તફાવત.

અંક બીજો

ખાન બહાદુર કેકાઉસ ..એક ચીનથી નવસારી ખાતે આવી રહેલો લક્ષાપતિ શેઠીઓ

રુસતમ મેવાવાલો....... ..શેઠ મહેલલાશાહ મેવાવાલાના મરહુમ બીજા દીકરા નાદીરશાહનો દીકરો

દોલી.. ....ખા. બા. કેકાઉસનો એવફા દોસ્તર

આબાન ..ખા. બા. કેકાઉસની દીકરી

મહેરા ..મરહુમ બમન અને માણેકની છોકરી આબાનની સખી

બાનુજી .. એક ખોલ્યા ગપાટ દાતનો દાકતર

પોલીસ નાયક વગેરે

સ્થલ નવસારી.

મહેરવાન બાગ.

સને ૧૯૦૯

ચઝદાં.

સ્થળ નવસારી..

૨૫ મી એપ્રીલ ૧૮૮૬

અંક પહેલો.

(૧)

કવ્વાસ -

નામ દીલબરનું તનમા આમન મનાવા ચાહું છું
આસ નાસીપાસ કરે તો, મન મનાવા ચાહું છું
સદકે તું પર દીલોજાથી જોઇ થયો નાઝો અદા
માયાના મદીરમા એક ગુલશન બનાવા ચાહું છું
પ્રીયા તુજની પ્રીતવીના હું જલી થયો છું ખાક
નયનોથી તો નીર વહે થાયે ગીરેબાં ચાક
રીઝાવીશ આદીલને મારા, તારાવના હું કેમ સનમ
તુજના કદમ તલેનો હું દામન બીછાવા ચાહું છું
છુરી કટારી મો સહુ ને ખંજર સહુ અપાર
એક દુખ હું નાસહુ કે પાસ નહિ દીલદાર
જલી બલીને રાખ બને છે ખાક તુજ કદમ ટલે
માગી ચશ્મે માં ખાકને અંજન બનાવા ચાહું છું

૨

ખમન :—

ખાની પીની આવશે, જીવજમડાની સાથ
હાબી હાઠી રાખશે, તે મલશે મીઠી સાથ
આપી બક્ષી સોંપ્યું, તેને મલશે રાજ
બે દુન્યાના સુખને જોશે તે નીત સાજ
છે બે પલની આ માયા યારો
ખાઇ પીને રંગ કરકર
છે દમ ભરની આકાયા યારો
એશો આરામોનો રંગ કરકર
આપ ગયા કે, ન રહે ચારો
સગ સાથ તુ ઢંગ કરકર
જગની છે આ માયા ન્યારી
ખાની પીનીને કર પ્યારી
જામો શરાબીની દીલદારી
રંગ કરો ઉમંગ ધરધર

૩

ખમન .—

જર જોરે કરી શું શકે જન અહિ
ફદબાજી રમી રગ ચયન કરે
નીચ ઉંચ બની જગમા નામી બનો
ફદબાજી રમી રગ ચયન કરે
મુખ જાવા ગમે નહિ તેના પગે
નીચો પાડે ધરી જર જોરે ઠગે
મોહ માયાને વશ જર કરે અહિ
ફદબાજી રમી રગ ચયન કરે
જરથી જોરો જઘાકાર જગમાં રમે
કોઇ હાય કરે કોઇ ખુશ ફરે
જર જોરની માયા વશે મનમાહી
ફદબાજી રમી રંગ ચયન કરે

૪

કોથરીઓ –

જતી રહું જતી રહુ થાય છેરે
તારો દીકરો દુવારકા જાય છે–દાસી તારો
લાકરાનો ચુરલો મને નહિ ભાવતો
બાગરી પહેરવાનુ મન થાય છેરે–તારો દીકરો
એક આખમાં ચકકર મકકર દુજી આખમા પાણી
તારો પોયરો ફાટી મુવો લાયો સુરમાદાણી–જતી રહુ
બાજરાનો રોટલો મને નહિ ભાવતો
હીરા પુરી પર મન થાય છેરે–તારો દીકરો
લટક મટક તી લાડકી પોરી બાહેરથી આવી
ખાતી ખાતી આમલીને મીઠાબોર લાવી–જતી રહું

૫

કયાસ

બેદાદીથી ન જો તું બેખબર દીનબર
સતાવી દીલ જલાવે સુન જીકર દીલબર
સદા તારી જીગરમા યાદ છે કાયમ
ભુલાવે યાદ રબનો તુ વગર દીલબર
જહા જોવુ તહા દેખુ શકલ તુજની
જમીનો આસમામા તુ નજર દીલબર

૬

કયાસ

દીલ લઇ બેદીલબની બેવફાઇ કા ગમી
મન જલાવી ખુશબની બેહયાઇમારમી
બેરહેમ તુંજ દીલ થયુ સુરત ગમી બે દીલની
જગ, ફરી દીલબર ફરી દીલજલે દુખીઆખમી
દીલ જલાવી તુંરમે માહુતમ દીલમુજનુ કરે
કતરે કતરે આહ, મારી રબ, ધરે જાશે સમી

ડ્રોપ

બહાર ગામના ઘરાકો માટે ખાસ રેજીસ્ટર્ડ કર્યું છે.

ટેલીગ્રાફ ઍડ્રેસ "બેકરી" મુંબઇ લખવું.

મેવા બદામથી ખીચો ખીચ ભરેલાં નાતાલના

કેકો ખાવાનો શોખ થાય તો કયાં જશો?

નાતાલના કેક બનાવવાનુ જંગી કારખાનુ જુવો.

ફક્ત એકજ વખત નજરે જોવાથી ખાતરી થશે.

વીકટોરીયા બેકરીમાં,

અરદેશર રૂ૦ કનફેકશનરને ત્યાં.

પારસી બજાર કોટ મુંબઇ

—◇◇◇—

(બહાર ગામના ઓરડરપર માલેક તથા મેનેજર ખાસ ધ્યાન આપી માલ સંભાળથી પેક કરવામાં આવે છે.

ચીરાબજારના મરહુમ રૂસ્તમજી ફ્રામજી કનફેકશનર રેયાલ બેકરી-વાલાની દુકાન ખરીદી લઈ હમારી કોટની દુકાન સાથે જોડી છે, માટે ચીરાબાજાર ઉપલે નામે ઓરડર નહી મોકલતા હમારી કોટ, પારસી બજારનીજ દુકાને (ઓરડર) વરદી મોકલી આપવી તેમજ હમારી ચીરા બજારમાંની ખારા જે મજારની પાસે હતી તે દુકાન પણ ખાલી કરી કોટમાંથીજ દુકાન લાન ગાડી નાખી છે તેથી મેહેરબાન ઘરાકોએ હમારી લાંબા વખતની પીછાન નહી ભુલતા હમેશ માફક, કેકની વરદી આપવા ગરીબ તાબેદારને ભુલરો નહીજી.

અરદેશર રૂસ્તમજી કનફેકશનર,

વીકટોરીયા બેકરી, પારસી બજાર, કોટ, મુંબઈ.

અંક પેહલા અને બીજા વચ્ચે ૨૩ વરસનો ફરક

ઈ. સ. ૧૯૦૯.

અંક બીજો.

૭

આબાન —

ભજા કરૂ સીરખાક ધરી પડી ચરણે હરી
આસ ખાસ કરો દાસનીજ પુરી—ભજન
નીત તન મનથી રટન રટુ રબ
ખલક ફલકમા ભક્તિ ભરી—પડી ચરણે
ભજુ ભાવથી બારેતાલા
પરવર કાદીર કુદરતવાલા
છે તુ નીરંજન આનાથી આલા
ગ્યાની ધ્યાની, દાની કર આસાની—સીર

૮

આબાન —*

જગઠગ ખોટી ખોટી પાપો કરેછે
બદ ગદા કર્મ કદમ પર કોટી કોટી—જગ ઠગ
દૌરે દુન્યા દગલ ફસલ છે
નેજ સેજમા અજલ અચલ છે
કામ ક્રોધને મીઠી માયા
વશ થઇ ગઇ છે આદમ કાયા
મહેર બદલ કઇ કહેર કરેછે
જસ પાછલ અપજસ ઠંડછે
ધર્મ કરતા કર્મ નડેછે
ધર્માં પડેછે પાપી ચહડેછે
ને છલકેછે તેચલકે છે
નીતી રીતી મીઠી મીઠી તજી દઈને
દીગ મારેછે મોટી મોટી—જગ ઠગ

---

*(ઉપલું ગાયન ડાકતર—ડી. એન. પટેલના કીરતન માયી તેવણુની પરવાનગીથી લીધુ છે)

९

બાપુજી:—

કેમ બુઝાઉં કેમબુઝાઉંઆગ મારા દીલની કેમ બુઝાઉં
ફેરમને રહું ગમીમાં મરૂ
કેમરૂઝાઉં કેમરૂઝાઉં જખમ માહેબતનો કેમ રૂઝાઉં
ચટપટ ખટપટ બહુ બહુ થાય
પ્રેમની કટારીથી હૈયું વીંધાય
લુક હીયર લુક હીયર એ પુવર લીટલ બોય
વહેન વીલ હી ગેટ હીઝડીયર લીટલ તોય
દીવાનો ફરૂ મહોબ્બતના સરૂ
બહું મુઝાઉં બહુ મુઝાઉં મુજ તન મનમાહુ બહુ મુઝાઉં

૧૦

મહેરા:—

કા મુજને ગઇ તુ ભમાવા
ઓ પ્યારીરે તુજને ખાતર ભુખ નીંદ ગુમાવી—ગઇ
તું ભમાવી

જીગર મારૂ ખોલી જો તું પ્રીતની ચાવી લગાવી
તુજના પ્યારની જોત બલે ત્યા કોઇ ન શકે બુઝાવી
—ગઇ તું ભમાવી

આગ અગન અંતરમા બલે કાં તેં તે સલગાવી
નયનનમા જો બેસવા રાજી હોય તો દેઉં સમાવી
—ગઇ તું ભમાવી

૧૧

બાપુજીને મહેરા —

બાપુજી·—હસીતો તું ફસી જાન
મહેરા.—બસ જાવ જાવ—હસી.
મહેરા —જબાદરાજી છોડ લતરાજી
બાપુજી.—ઉડી ઉડી જાયે મારો જાન
મહેરા:—બસ જાવ જાવ—હસી
બાપુજી·—પ્રીતે તારી ઘેલો કીધો

મહેરા:—(બાજુએ) નશે જાણે વાદર
બાપુજી:—તારો દીલ જાન
મહેરા:—ચુપ એ નાદાન
બાપુજી:—તારો જીવજાન
મહેરા:—વાહવાહ હનુમાન
બાપુજી:—બનાવી દે તારો ગુલામ
મહેરા:—બસ જાવ જાવ—હસી

૧૨

દાલી:—

નહિ મુજ સમ કોઈ ભપકાદાર
રંગીલો મોજીલો શોખીલો અપાર
બેગ, ને નેપ,ને બે ચોક બાર
(સાથ) છાંટા પાણી વના નહિ ચાલે ઘડીભાર
જીવનો છે બહુ લેહરી કોઇ નથી ધીરનાર
રેસને સત્તામાં એકકો છેઉં યાર
વીતીપરનો નંગ હું પૈસે બતંગ હું
મલે માલદાર કોઇતો બેડો થાય પાર

કોરસ:—

લખ્ખનમા પુરો બા શુરો નામદાર
સદ ભાયગ ને જણુના જે થાય દીલદાર
ખીસે થાય ખાલી યા જાય બતંબે પાર
એવો યારો સેવક તમારો કોચીનો શાહુકાર

૧૩

બાપુજી—દોલી—રૂસ્તમ:-

બાપુજી—બેગી આયારે દીલદાર મત રહયોરે
જો તુમ સૈયા બીદેશવાકો જાઇયો
બયરન મત લાયોરે સોતન મત લાયોરે—આ બેગી

રૂસ્તમ—મોહબત દીલમે તેરી ઇસ કદર અય યાર ફીરતીહય
તેરી તસવીર મેરી આંખોમે હરબાર ફીરતી હય

બાપુજી:—શીતાબીસે દીખલા સુરત અય મહેલકા અપની
હમા મખલુક તેરે તાલીબે દીદાર ફીરતી હય
—બેગી

૧૪

ઉલટી જોઇ તકદીર જમાનો થાય છે કેમ બેવફા
હસનો નો જે કાલે ગેલમા, આજ જુએ તે કેમ જફા
રંગ બદલતું આસમાં હરરોજ બતાવે ઢંગ નવા
શું હસે મતલબ ખુદાની થાય નેકોપર કેમ ખફા
તદબીરનો બાઇ હર તરેહની તદબીરથી બદલ પછે
તકદીરતો નહિ લાખ તરેહની તદબીરથી બદલ પછે
ઉલટી જોઇ

૧૫

અંક ત્રીજો

રૂસ્તમ—

ઓ, મુજ પ્યારી મુરત તારી દીલ વસવું
ગઇ મુજ અકલ, જોઇ તુંજ શકલ
ચેન જીગરે ન પાવું —ઓ મુજ પ્યારી
ધીર ધરી હું મન ઠગું પણ નહિ ઠગાયે દીલ
સુરત સુંદર શોબીતી મારે તીર કાતીલ—ઓ મુજ પ્યારી

૧૬

આબાન—

કાં તુ જલીને જલાવે દીવાના
ધીરજ ધર દીલે તુ ગભરા ના—કા તું જલીને
તન મન ધન સૌ તુજ પર વારૂ
ખોલી જીગર કહેની શરમાના— કા તુ જલીને.
ગમ કમ કરી દે છોરી જારી
હયરાન છું જોઇ તારી બેજારી
કરીમ રહીમ તે દેશે યારી
ઉતરે આશીશ પાક ખુદાના—કા તું જલીને

૧૭

આબાન:—સત વચન દેઉ દીલ મન માની
રૂસ્તમ—નહિ ભુલું તારી યાદ દીલજાની—સત વચન
આબાન.—થઇ પ્રિતમની મહેરબાની
વારૂં મારી જીંદગાની —સત વચન
રૂસતમ—તું છે મારા જીગરની નીટરાણી
તારી સુંગત કરે મારી અકકલ દીવાની

૨૭૧૨

આબાન:—થઇ ચિતમાં એ ધ્યાન, તુજ ઉપર દેઉં જાન
મારૂં અરે કાંઇમાન તું જ જાનમાંએ પ્રાણ-સતવચન
ફરૂં તુંથી જીગર તો પામું હયરાની
રૂસતમઃ-કસમ ખુદાનાજો કદી તોડું ઇમાની
મારૂં વચન સત જાણુ, ફર કદી નહી માન
આબાન:—રાખું તુંને મારા જાન, થઇ તુ પર, હું
કુરબાન—સત વચન

૧૮

આબાન:—*
તુચ્છ જા જા જા જા, લુચ્ચા કાલું કરી જા
જા મરદુદ ચુપ મરદુદ તરકટી તરકટ બાજ
હટ નટખટ પટપટ ભટ પડી લુચ્ચા કાલું કરી
ફુરથા, થયોછ એ ધ્યાન-તુચ્છ
નીચ ભુલી જાઇને ભાન સુખ લઇ ધ્યાન
એવી કરે ફરજ અદા
ઝટ દુર કર દુર કર સુરત સીહા
તક તક બક બક બંધકર બંધકર બકબકતા
બસ ઝટ પલીદ તુંજા, પલીદ તુંજા પલીદ તુ જા
—તુચ્છ

૧૯

રાણી:—
આયુ ખત મુજ હાથ
હવે લઇને સંગાથ
જાઉ ડોસા પાસ
લડુ બસ બાથો બાથ
ચોકકા બીડું સઉ સાથ
બનાઉ ગરજીદાસ—આયુ
કોરસ:—
ડોસાને મારૂં ગરદન
થાશે મુજ તાલે રોશન
શાદીનું લેઉ વચન
પુરી થશે દીલ આશ

* (ઉપલું ગાયન ડાકતર-ડી. એન. પટેલના કીરતન માંથી લેખકની પરવાનગીથી લીધું છે)

HEAR.

લભ્ભાસ હાકવાની વાત અમારી પાસે નથી, અમે છઇએ તો જાતના પારસી પણ વેપારમા મારવાડી સહી હીસાબ

" જમા લેના વેસા દેના," ગાતજા ને બરોબર પૈસા લઇને સારો અને પુરેપુરો માલ તમને દેવો, એ અમરો " મોટો '

લેગા સાબલો —

હુમાર ત્યા હરેક જાતનો ઇગલીશ તીન પ્રોવીઝન, બીસ્કીટસ, કનફેકશનરી, ચોકલેત, પેતનત મેડીસીનસ, ઉચા મેકરોનુ સટ, લવન્ડર, કોલનવોટર તથા હરેક જાતની પરફ્યુમરી, મેલીન્સ, હોરલીકસ નેસ્તલસ વીગરે બનાવટના બચ્ચાઓ માટેના ફુડો, વગેરે તરેહવાર કીસમનો માલ પરભારો વેલાતથી આવે છે.

ઉપલો સરવે માલ તાજો તેમજ ખાત્રી પુરવક હુમારે ત્યાંથી હુમેશા કીફાયતે અને મારકીત ભાવે મલશે.

જહાંગીરજી

બેજનજી મીસ્ત્રી.

હોરા બજાર સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઇ.

માતીદાઓને દારૂ પીતાં શાથી અટકાવશો.

ફ્લી—દીઅર જીગુ સમજેચ કે આજે સવારે મે એક કપ ચાનું પીધુ કે તે જાને જમશેદ બાદશાહના વખતનો જમસેદી જામ પીધો હોય તેમ મારો આજનો દિવસ ખુશ અને આનંદમા ગીઓચ.

જીગુ—એતલે વરી તે શુ ? એવી તે કવી એક ફરમાશુ ચા તારે તા વાપરેચ

ફ્લી—ફરમાશુ ? અરે તેને વરે તો તું બોલતોજ ના, હજુતો મારા મોંદા-મા તેનોજ સ્વાદ છે

જીંગુ—અરે પન બોલસી તો, મર કે એવી ઉત્તમ ચા કાનને ત્યા મલેછે.

ફ્લી—અરે મારી જાને બલા, મેં તો પીધા પછી મારા જેપારૂને પૂછયું કે આવી બાદશાહી ચા કાથી લાયો, તારે કેને પારસી બજારમા **બી પેસતનજીને** નામની દુકાનછે તાથી લાયો

જીંગુ—એમ છે ત્યારે તો ચાલ દીકરા જોન હેગ અને બીદાફવિ પીવા-છોરી દસને જાતા જતાં એક રતલ ચા તોલાવીને ઘરે લઇ જઇ. બધાને એનો સ્વાદ ચખારૂ. ને હવે બસ સખ્ત ભલામન કરૂકેચા મંગા તો બસ એના સીવાએ કેહેથી નહી મગાવે અરે પન એનુ તે નામરૂ કહ્યુ જો !

બી, પેસતનજીની કું૦

પારસી બજાર કોત